

Pressemeddelelse den 14. oktober 2010

Flere antibiotikaresistente bakterier hos patienter

Forekomsten af ESBL-resistente klebsiella-bakterier hos patienter med blodforgiftning og blærebetændelse er steget betydeligt på de danske sygehuse de senere år. Stigningen skyldes sygehusenes fortsatte stigende forbrug af bredspektrede antibiotika. Konsekvensen er, at det bliver sværere at behandle mennesker med infektioner forårsaget af disse bakterier. Det fremgår af DANMAP-rapporten for 2009. Et nyt antibiotikaråd skal bl.a. fremme et hensigtsmæssigt forbrug af antibiotika.

Bredspektrede antibiotika som cefalosporiner bruges til behandling af livstruende infektioner hos mennesker. Klebsiella-bakterier, som er resistente overfor disse antibiotika, er de senere år steget betydeligt på sygehusene i Danmark. Andelen af ESBL-resistente klebsiella-bakterier fra blodforgiftninger er for eksempel steget fra 5,0% i 2007 til 14,6% i 2009.

"Niveauet af resistente klebsiella-bakterier har tidligere været lavt i Danmark sammenlignet med andre europæiske lande. Med den seneste udvikling ligger Danmark imidlertid ikke længere blandt de lande med en relativ lav resistensforekomst, men på niveau med visse sydeuropæiske lande. Dette er bekymrende", siger overlæge Niels Frimodt-Møller fra Statens Serum Institut.

Antallet af multiresistente klebsiella-bakterier er også steget, således at 8% af klebsiella-bakterierne fra patienter med blodforgiftning var multiresistente i 2009. Når bakterierne er multiresistente, er der kun få antibiotika tilbage, der kan bruges til behandling af infektionerne.

"Fra en mindre undersøgelse ved vi, at resistente klebsiella-bakterier spredes imellem de danske sygehuse", siger seniorforsker Anette M. Hammerum fra Statens Serum Institut.

Stigende antibiotikaforbrug skyld i resistens

Stigningen i resistente klebsiella-bakterier hænger sammen med, at forbruget af bredspektrede antibiotika på de danske sygehuse er steget med 125% i løbet af de seneste 10 år.

Et stigende antal infektioner med resistente bakterier kræver desuden oftere behandling med endnu mere bredspektrede antibiotika, som igen bidrager til at skabe yderligere resistens.

"Der er med andre ord tale om en selvforstærkende effekt, der kræver en særlig indsats for at vende udviklingen", udtaler Niels Frimodt-Møller.

Nødvendigt at reducere forbruget

Det er fortsat muligt at behandle klebsiella-infektioner i Danmark, men i 2009 var der patienter, der havde klebsiella-bakterier, som også var resistente overfor carbapenem - det antibiotikum, der ofte bruges som sidste mulighed til behandling af klebsiellainfektioner.

"Fortsætter udviklingen med de multiresistente klebsiella-bakterier, kan der opstå situationer i Danmark, hvor der ikke er flere antibiotika tilbage, som vi kan bruge til behandling. Der er behov for kun at bruge de bredspektrede antibiotika til de allermest nødvendige behandlinger for at komme de resistente bakterier til livs og dermed vende udviklingen. Man bør så vidt muligt bruge smalspektrede eller kombinationer af smalspektrede antibiotika i stedet", påpeger Niels Frimodt-Møller.

Nyt antibiotikaråd med fokus på et hensigtsmæssigt antibiotikaforbrug

Det er i 2010 besluttet at nedsætte et antibiotikaråd med deltagelse af relevante myndigheder og institutioner. Rådet skal være et tværgående, koordinerende organ under Sundhedsstyrelsens formandskab og får blandt andet til opgave at komme med forslag til, hvordan en hensigtsmæssig anvendelse af antibiotika kan sikres.

Kontakt

Statens Serum Institut:
Overlæge Niels Frimodt-Møller, tlf. 32 68 36 46
Seniorforsker Anette M. Hammerum, tlf. 32 68 33 99

FAKTA

Klebsiella-bakterier

Klebsiella pneumoniae - her kaldet klebsiella-bakterier - er bakterier der kan findes i tarmen hos de fleste mennesker, og de minder meget om coli-bakterier. Klebsiella-bakterier kan dog også give sygdomme som blærebetændelse, lungebetændelse, infektioner i sår og i værste fald blodforgiftning. Klebsiella-bakterier er blandt de bakterietyper, der ofte giver blodforgiftning.

Infektioner med klebsiella-bakterier opstår som regel hos patienter, der er blevet opereret eller er syge af en anden sygdom. Dødeligheden er op til 40-50% ved blodforgiftning forårsaget af resistente klebsiella-bakterier.

Smal- og bredspektrede antibiotika

Antibiotika kan opdeles i smalspektrede og bredspektrede antibiotika. Smalspektrede antibiotika rammer kun enkelte bakteriegrupper, mens bredspektrede antibiotika rammer mange forskellige bakteriegrupper på én gang.

Fordelen ved bredspektrede antibiotika er, at de kan anvendes til behandling, før man ved, hvilke bakterier der forårsager infektionen. Men ulempen ved de bredspektrede antibiotika er, at de ofte også dræber nyttige og uskadelige bakterier som for eksempel bakterierne i tarmen. Det kan føre til fremvækst af resistente bakterier.

Bakteriers forsvar mod antibiotika er resistens

Brugen af antibiotika medfører, at bakterierne beskytter sig ved med tiden at udvikle resistens over for antibiotikummet. Det er derfor vigtigt ikke at overforbruge antibiotika.

På de danske sygehuse er forbruget af bredspektrede antibiotika steget med 8% fra 2008 til 2009 - og med 125% de sidste 10 år (opgjort i Definerede Daglige Doser per 100 sengedage – DDD/100 sengedage).

Resistente klebsiella-bakterier

Ved at bruge bredspektrede antibiotika, specielt cefalosporiner, bliver bakterierne resistente over for denne antibiotikatype. De enzymer, der skaber cefalosporin-resistens, hedder ESBL (extended spektrum beta-laktamase eller cefalosporinase).

Cefalosporin-resistente bakterier, som for eksempel klebsiella, er ESBL-producerende bakterier. Det specielle ved cefalosporin-resistens er, at bakterierne også bliver resistente over for næsten alle almindelige typer penicilliner.

DANMAP 2009

Tallene stammer fra DANMAP-rapporten for 2009, der i år er udkommet for 14. gang. Hvert år opgør rapporten forbrug af antibiotika og forekomsten af resistente bakterier i dyr, fødevarer og mennesker. Bag rapporten står DTU Fødevarerinstitutionen, DTU Veterinærinstitutionen, Lægemiddelstyrelsen og Statens Serum Institut.

DANMAP-rapporten er tilgængelig i pdf på www.danmap.org.